

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความถนัดทางดนตรี เป็นเรื่องหนึ่งที่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาคนตรีให้ความสนใจอย่างมาก ทั้งนี้เพราะนักจิตวิทยาและนักการศึกษาคนตรี มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สิ่งที่จะส่งเสริมสัมฤทธิ์ผลทางดนตรีมากกว่าสิ่งอื่น ก็คือความถนัดทางดนตรี¹ ซึ่งหมายถึง ความสามารถพิเศษในตัวบุคคลอันจะช่วยให้บุคคลสามารถ เรียนรู้ และ เข้าใจดนตรีได้อย่างรวดเร็ว และนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลทางดนตรีในที่สุด จากแนวคิดนี้ ทำให้นักจิตวิทยา และนักการศึกษาคนตรีพยายามศึกษาคนควรวามถนัดประกอบอะไรบางอย่างที่มีผลต่อความถนัดทางดนตรี เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการช่วยผู้เรียนคนตรีพัฒนาความถนัดทางดนตรี

แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรีนี้ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาคนตรี มีความคิดเห็นแตกแยกออกเป็นหลายฝ่าย เช่น เฮเกออร์ และซีเฮน² (Haecker and Ziehen, 1930) คอช และมโจน³ (Koch and Mjoen, 1931) และ ฟีส⁴ (Fies, 1910) เชื่อว่า องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อ

¹ Paul R. Lehman, Tests and Measurements in Music, (New Jersey: Prentice - Hall, Inc, 1968), p. 8.

² Edwin Gordon, The Psychology of Music Teaching, (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1971), p. 4.

³ Loc. cit.

⁴ Loc. cit.

ความถนัดทางดนตรี คือ องค์ประกอบทางด้านพันธุกรรม เขาได้ทำการศึกษาเรื่องนี้โดย
ศึกษาชีวประวัติของนักดนตรีในตระกูลต่าง ๆ และสรุปว่า พันธุกรรม เป็นองค์ประกอบที่มี
ผลต่อความถนัดทางดนตรี อย่างไรก็ตามผลสรุปนี้ ยังไม่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป เพราะมี
นักดนตรีเอกหลายคน เช่น ทอสกาินี (Toscanini) รูบินสไตน์ (Rubinsteine)
มิได้ถือกำเนิดมาในตระกูลนักดนตรีแต่อย่างใด

ผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากกลุ่มนี้หลายคน เช่น สเปียร์แมน⁵ (Spearman ,
1927) เรนโบว์⁶ (Rainbow , 1963) ชัทเตอร์⁷ (Shuter , 1966)
แฮริงตัน⁸ (Harington , 1969) เชื่อว่า องค์ประกอบที่น่าจะมีผลต่อความถนัดทาง
ดนตรีคือ สิ่งแวดล้อมทางดนตรี⁹ ซึ่งหมายถึงสิ่งแวดล้อมภายนอกทางดนตรีที่ไปช่วยให้
อิทธิพลเกิดตอบสนอง เช่น การได้ยินเสียงเพลง การฝึกดนตรี การได้รับการสนับสนุนทาง

⁵ Herbert Wing, Tests of Musical Ability and Appreciation.
2nd ed. Cambridge : At the University Press, 1970), p. 80.

⁶ Edward L. Rainbow, "Construct of Musical Aptitude,"
Journal of Research in Music Education, 13(1965), 3 - 14.

⁷ Rosamund Shuter, "Some Problems in Psychology of Musical
Ability," Journal of Research in Music Education, 17(1969),
90 - 3.

⁸ Gordon, op.cit., p. 5.

⁹ H.F. Eysenck, W. Arnold, and R. Meili, Encyclopedia of
Psychology. Vol. II (1972), p. 78.

คนตรีจากที่บ้าน ผลการวิจัยของ เรนโบว์¹⁰ ชัทเตอร์¹¹ และแฮริงตัน¹² (Rainbow , Shuter and Hairington) พบว่า สิ่งแวดล้อมทางคนตรีถึงกล่าวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความถนัดทางคนตรี

นอกจากนี้ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาคนตรี ยังมีความเชื่อว่า ความสนใจคนตรีซึ่ง กอร์ดอน¹³ (Gordon) และวิง¹⁴ (Wing) ให้ความหมายว่า หมายถึงการชอบ ชอบคนตรี ชอบเล่นคนตรี การรวมในกิจกรรมคนตรีเสมอ ๆ ก็น่าจะเป็นองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์และมีผลต่อความถนัดทางคนตรีด้วย ดังนั้นนักจิตวิทยาที่ชื่อเสียหลายท่าน เช่น บรูเนอร์ (Bruner , 1960) เพียร์เจ้ (Piaget , 1953) และ มอนเตสซอรี (Montessori , 1917) ยอมรับว่าสิ่งแวดล้อมและความสนใจมีความสำคัญต่อพัฒนาการของความถนัด และ เซาว์ปัญญา¹⁵ ดังนั้น นักจิตวิทยาและนักการศึกษาคนตรี จึงได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางคนตรีและความสนใจคนตรี ซึ่งจากการวิจัยของ กอร์ดอน¹⁶ (Gordon) และเรนโบว์¹⁷ (Rainbow) พบว่า ความถนัดทางคนตรีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสนใจคนตรี

¹⁰ Rainbow, loc. cit.

¹¹ Shuter, loc. cit.

¹² Gordon, op. cit. p. 5.

¹³ Ibid., p. 33.

¹⁴ Wing, op. cit., pp. 79 - 80.

¹⁵ Gordon, op. cit., p. 5.

¹⁶ Ibid., p. 33.

¹⁷ Rainbow, loc. cit.

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูคนตรี คิดว่า น่าจะมีการศึกษาดังองค์ประกอบที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรีของเด็กไทยบ้าง เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการพัฒนาความถนัดทางดนตรีของเด็กไทย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาดังความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับสิ่งแวดล้อมทางดนตรี และความสนใจดนตรี และศึกษาประสิทธิภาพในการทำนายความถนัดทางดนตรีจากสิ่งแวดล้อมทางดนตรี และความสนใจดนตรี

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ซีซอร์¹⁸ (Seashore) เป็นผู้ริเริ่มศึกษาโครงสร้างของความถนัดทางดนตรีเป็นคนแรก เริ่มตั้งแต่ปีคริสต์ทศวรรษ 1915 ซีซอร์ มีความเชื่อในทฤษฎีเฉพาะอย่าง (Theory of Specific) เขาได้อธิบายถึงโครงสร้างของความถนัดทางดนตรีว่า ความถนัดทางดนตรี มีใช้ ความสามารถพิเศษโดดเดี่ยวเพียงลักษณะเดียว แต่เป็นความสามารถพิเศษหลายลักษณะที่มีความสำคัญต่างกัน และลักษณะแต่ละอย่าง เป็นอิสระแก่กัน ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็นส่วน ๆ ซีซอร์ได้จัดโครงสร้างความถนัดทางดนตรีของบุคคลออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านโสตประสาท และด้านความจำ

ด้านเนื้อหา หมายถึงลักษณะต่าง ๆ ของเสียงที่ไคยีน คือ ระดับเสียง ความดังเสียง จังหวะ ความยาวเสียง คุณภาพเสียง

- ระดับเสียง หมายถึง ลักษณะของเสียงสูง - ต่ำ
- ความดังเสียง หมายถึง ลักษณะของเสียงที่ ดัง - ค่อย
- จังหวะ หมายถึง ลักษณะของเสียงที่มีอัตราจังหวะแตกต่างกัน
- ความยาวเสียง หมายถึง ลักษณะของเสียง สั้น - ยาว

- คุณภาพเสียง หมายถึง ลักษณะของเสียงที่มีโอเวอร์โทนแตกต่างกัน

กานโสตประสาท หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการได้ยินเสียงต่าง ๆ ดังกล่าว และสามารถจำแนกเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยินได้ถูกต้อง นั่นคือ

1. สามารถจำแนกระดับเสียง สูง-ต่ำ
2. สามารถจำแนกความ กัง-คอบ
3. สามารถจำแนกอัตราจังหวะที่ต่างกัน
4. สามารถจำแนกเสียง สั้น-ยาว
5. สามารถจำแนกโอเวอร์โทนที่ต่างกัน

กานความจำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการ สะสมข้อมูลที่ได้เรียนรูมา นั่นคือ สามารถจำเสียงที่ได้ยินได้ และสามารถบอกได้ว่า เสียงที่ได้ยินใหม่ เสียงใดแตกต่างจากเสียงเดิม

ซีซอร์ เป็นผู้นำในด้านการวางโครงสร้างความถนัดทางดนตรี และ สร้างแบบทดสอบวัดความถนัดทางดนตรีขึ้นเป็นคนแรก ซึ่งแนวคิดของซีซอร์ มีอิทธิพลอย่างมากต่อนักจิตวิทยา และนักการศึกษาดนตรี ดังจะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ประมาณปีคริสต์ศักราช 1930 เป็นต้นมา¹⁹ นักจิตวิทยา และนักการศึกษาดนตรี ได้นำแนวคิดของซีซอร์มาค้นคว้าศึกษา วิจัยต่อมามากมาย

¹⁹ Robert L. Ebel (ed.), Encyclopedia of Educational Research, (London : The Macmillan Company, 1969), p.895.

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางคณิตศาสตร์กับสิ่งแวดล้อมทางคณิต

ในบรรดาผู้ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางคณิตศาสตร์กับปัจจัยอื่น ๆ งานของ เรนโบว์²⁰ (Rainbow, 1963) นั้นว่ามีขอบเขตรอบคลุมกว้างที่สุด เรนโบว์มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการประเมินความถนัดทางคณิตศาสตร์ที่ถูกต้องและสมบูรณ์กว่าวิธีการที่นิยมใช้กันอยู่ เรนโบว์ได้ศึกษาตัวแปร (Variables) ถึง 14 ตัว ซึ่งอาจจะมีความสัมพันธ์กับความถนัดทางคณิตศาสตร์ ตัวแปรเหล่านี้ได้แก่ 1. การจำแนกระดับเสียง 2. การจำเสียง, 3. จำแนกจังหวะ, 4. การจำทำนอง, 5. เชาวปัญญา, 6. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน 7. เพศ, 8. อายุ, 9. สัมฤทธิ์ผลทางคณิต, 10. การฝึกฝนคณิต, 11. การสนับสนุนจากทางครอบครัว, 12. ความสนใจคณิต, 13. การมีส่วนร่วมเล่นคณิตของญาติพี่น้อง, 14. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 91 คน ระดับประถมศึกษาปีที่ 7 - มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 112 คน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 5 จำนวน 68 คน รวมทั้งสิ้น 291 คน กลุ่มตัวอย่างทุกคนเป็นนักเรียนของ Laboratory School of the State University of Iowa และทุกคนเลือกเรียนวิชาคณิตทั่วไป เรนโบว์ได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งประกอบด้วยครูที่ทำการสอนคณิตแก่เด็กเหล่านี้ เพื่อให้ช่วยคัดเลือกแบ่งนักเรียนที่มีความถนัดทางคณิตสูง ปานกลาง และต่ำ โดยเรนโบว์ให้คำนิยามของเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่มีความถนัดทางคณิตว่า "ผู้ที่มีความถนัดทางคณิตในระดับสูงไม่จำเป็นต้องประสบกับสัมฤทธิ์ผลทางคณิตเสมอไป แต่ความถนัดทางคณิตในระดับสูงจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่า ภายใต้สภาพการณ์ที่เหมาะสม ความถนัดทางคณิตจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้ประสบกับสัมฤทธิ์ผลทางคณิตอย่างสูงได้ ซึ่งเด็กที่มีความถนัดทางคณิตจะมีความสามารถในการรับรู้เสียงคณิตเป็นพิเศษ ความสามารถนี้จะแสดงออกถึงความเข้าใจคณิต มองเห็น-

²⁰ Rainbow, loc. cit.

ความสัมพันธ์ของเสียงดนตรี วิธีดำเนินการ ใ้ครูประจำชั้นแต่ละคนในโรงเรียนนี้ กัดเลือกนักเรียนที่ตนเห็นว่ามีความถนัดทางดนตรีสูงออกมาจำนวน 20 % และคัดเลือกผู้ที่มีความถนัดทางดนตรีทำออกมาเป็นจำนวน 20 % โดยใช้ नियามที่ให้ไว้ดังกล่าว เป็นเกณฑ์การเลือก หลังจากนั้น ใ้ครูประจำชั้นแต่ละคนนำรายชื่อเด็กนักเรียนที่คัดเลือกได้มารวมกัน แล้วใ้ครูพิเศษซึ่งได้มีโอกาสสอนเด็กพวกนี้ในบางชั่วโมงร่วมกับครูประจำชั้นใ้คะแนนนักเรียนที่ถูกคัดเลือกมานี้ว่า ใครควรจะอยู่ในกลุ่มความถนัดทางดนตรีสูงหรือต่ำ หลังจากนั้นมีการร่วมกันคัดเลือกในครั้งสุดท้ายอีกครั้งหนึ่ง โดยครูทั้งหมดร่วมกันใ้คะแนนที่คัดเลือกไว้แล้วในตอนแรก เพื่อนำมาจัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับความถนัดทางดนตรี ใ้กลุ่มที่มีความถนัดทางดนตรีสูง มีจำนวน 20 % กลุ่มที่มีความถนัดทางดนตรีปานกลาง 60 % และกลุ่มที่มีความถนัดทางดนตรีต่ำ 20 %

เครื่องมือที่ใช้ประเมินค่าตัวแปรทั้ง 14 ตัว มีดังต่อไปนี้ การจำแนกระดับเสียง การจำเสียง จำแนกจังหวะ ใ้แบบทดสอบความถนัดทางดนตรีของซีเวอร์ การจำทำนอง ใ้แบบทดสอบของเดรก ฟอรัม A (Drake Musical Memory Test) เซาว์ปัญญาใ้แบบทดสอบของลอร์ดจ - ทอร์นไคค (Lorge Thorndike Intelligence Test) สัมฤทธิผลทางการเรียน ใ้แบบทดสอบไอโอวา (Iowa Test of Basic Skills และ Iowa Test of Educational Development) เพศ และอายุ - ใ้ข้อมูลจากรายละเอียดของบันทึกประจำตัวเด็ก สัมฤทธิผลทางดนตรี ใ้แบบทดสอบของควาลวาสเซอร์ และรุช (Kwalwasser-Ruch Test of Musical Accomplishment) การฝึกฝนดนตรี การสนับสนุนทางดนตรีจากทางครอบครัว และการมีส่วนร่วมเล่นดนตรีของญาติพี่น้อง ได้จากการกรอกแบบสอบถาม ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ประเมินผลจากระดับการศึกษา และอาชีพของหัวหน้าครอบครัวเด็ก

เรนโบว์ สรุปผลการวิจัยว่า จากการใ้วิธีวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับตัวแปรต่าง ๆ ดังกล่าว ปรากฏว่าการจำแนกระดับเสียง การจำเสียง จำแนกจังหวะ การจำทำนอง เซาว์ปัญญา สัมฤทธิผลทางการเรียน สัมฤทธิผลทางดนตรี การสนับสนุนทางดนตรีจากครอบครัว ความสนใจดนตรี การเล่นดนตรีของญาติพี่น้อง

และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความถนัดทางดนตรีอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05 โดยเฉพาะสัมฤทธิ์ผลทางดนตรี มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงสุดเท่ากับ .495 และที่สำคัญรองลงมาอีก 3 ตัว ได้แก่ ตัวแปรด้านความสนใจดนตรี ($r = .394$), ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ($r = .356$), การส่งเสริมสนับสนุนทางดนตรีจากครอบครัว ($r = .295$)

สำหรับตัวแปรด้านอายุและเพศไม่มีความสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรีเลย ตัวแปรที่น่าสนใจได้แก่ ตัวแปรด้านการฝึกฝนดนตรี ปรากฏว่า ตัวแปรนี้มีค่าแตกต่างกันมากระหว่างเด็กในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย นั่นคือการฝึกดนตรีในระดับประถมศึกษามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .317 ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมีค่า .045 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีค่า .479 แสดงให้เห็นว่าการฝึกดนตรีมีความสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรีในระดับวัยเด็กตอนต้นและวัยรุ่น ส่วนในระดับวัยเด็กตอนปลายและวัยรุ่นระยะแรกเกือบไม่มีความสัมพันธ์กันเลย เวนโบว์ ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้สอนดนตรีว่า ในการประเมินความถนัดทางดนตรีของเด็กนั้น ควรคำนึงถึงตัวแปรต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับความถนัดทางดนตรี ซึ่งนอกจากจะพิจารณาถึงโครงสร้างของดนตรี คือ การจำแนกเสียง การจำเสียง จำแนกจังหวะ การจำทำนอง แล้วยังต้องพิจารณาถึงตัวแปรด้านอื่น คือ เซาว์ปัญญา สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนและทางดนตรี นอกจากนี้ตัวแปรสำคัญซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความถนัดทางดนตรีอยู่ไม่น้อย ได้แก่ ความสนใจดนตรี การสนับสนุนทางดนตรีจากครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องนำมาพิจารณาด้วย

ชัทเตอร์²¹ (Shuter, 1966) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีของเด็กกับการเรียนดนตรีและการฝึกดนตรีของเด็ก กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 76 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดความถนัดทางดนตรี

²¹ Shuter, loc. cit.

คือ แบบทดสอบขดงวิง (The Wing Musical Aptitude Test) ผลปรากฏว่า ความถนัดทางดนตรีกับการฝึกดนตรีของเด็ก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .654 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความถนัดทางดนตรีมีความสัมพันธ์กับการฝึกดนตรี นอกจากนี้ชัทเตอร์ไคท์ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถทางดนตรี (ได้แก่ ความถนัดทางดนตรี ความรู้ด้านดนตรี ความสามารถในการฟังดนตรี การเล่นและฝึกฝนดนตรี) กับกิจนิสัยในการเล่นและฟังดนตรีของพ่อแม่ โดยใช้เด็กกลุ่มเดิม ก็อยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 67 คน และพ่อแม่ 70 คน (ได้จากพ่อแม่ที่อาสาสมัคร) ชัทเตอร์ไคท์สรุปผลการวิจัยว่าการเล่นดนตรีของพ่อแม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับความสามารถทางดนตรีของเด็ก ซึ่งระดับความสามารถทางดนตรีนี้ ชัทเตอร์ไคท์รวมความถนัดทางดนตรีไว้ด้วย ดังนั้นจึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าเสียงดนตรีที่พ่อแม่เล่นมีผลต่อความถนัดทางดนตรีของเด็กด้วย

แฮริงตัน²² (Harrington , 1966) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการ เรียนรู้และฝึกฝนดนตรีตั้งแต่เยาว์วัยกับความถนัดทางดนตรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลความถนัดทางดนตรีคือ แบบทดสอบความถนัดทางดนตรีของกอร์ดอน (Gordon Musical Aptitude Profile) ผลปรากฏว่าความถนัดทางดนตรีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการฝึกดนตรีตั้งแต่วัยเด็กจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้ว ระดับความถนัดทางดนตรีค่อนข้างคงที่ แมว่าจะได้รับการฝึกฝนอบรมด้านดนตรีต่อไป ฟอเช , ทาร์เรล และ กอร์ดอน²³ (Fosha , 1966 , Tarrel , 1965 and Gordon , 1966) ได้ใช้เครื่องมือชุดเดียวกันนี้ทดสอบกับเด็กในระดับตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ขึ้นไป ปรากฏว่าคะแนนความถนัดทางดนตรีของเด็กกลุ่มนี้แทบจะไม่แตกต่างกัน ซึ่งกอร์ดอนสรุปว่าความถนัด

22
Gordon, op. cit., p. 5.

23
Loc. cit.

ทางดนตรีสามารถ เปลี่ยนแปลงได้ไฉน เด็กก่อนจนถึงอายุประมาณ 9 ขวบ หลังจาก 10 ขวบ ขึ้นไปการ เปลี่ยนแปลงจะ น้อยมาก การวิจัยของ แฮริงตัน ฟอเซ ทาร์เรล กอร์คอน ดังกล่าว ได้ผลสอดคล้องกันว่า ความถนัดทางดนตรีสามารถพัฒนาได้ไฉน เด็กก่อนหน้านั้น การวิจัยนี้มีข้อแตกต่างจากการวิจัยของ เรนโบว์ และ ซัทเตอร์ ซึ่งพบว่า ความถนัดทางดนตรีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการฝึกดนตรีในระดับวัย เด็กก่อนต้นและ ระดับวัย รุนควย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะแบบทดสอบที่ใช้วัดความถนัดทางดนตรีต่างกัน นอกจากนี้วิธีการแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยก็ต่างกัน จะเห็นว่า เรนโบว์ แยกกลุ่มตัวอย่างในระดับวัย ออกเป็น 2 ระดับ คือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับ แฮริงตัน กอร์คอน ฟอเซ และ ทาร์เรล มีแค่แยกออกเป็น 2 ระดับ จัดรวมเป็นกลุ่มเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะวิธีการแบ่งระดับกลุ่มตัวอย่างต่างกัน จึงทำให้ผลการวิจัยต่างกัน อย่างไรก็ตามผลการวิจัยในระดับ เด็กเล็ก ก็สอดคล้องไปในแนวเดียวกัน คือความถนัดทางดนตรีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการ ว่ายน้ำและการฝึกดนตรี

เบนทลีย์²⁴ (Bently, 1965) ซึ่งได้ทำการสอนดนตรีมาโดยตลอด เชื่อว่า ประสบการณ์ทางดนตรีจากสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความถนัดทางดนตรีของเด็กมาก เด็กจะมีปฏิกริยา ต่อเสียงดนตรีมาตั้งแต่เล็ก ๆ เช่นในวัยทารก เมื่อเด็กได้ยินเสียงเพลงเพราะ ๆ จากมารดา หรือจาก เครื่องดนตรี เด็กจะ เคลื่อนไหวร่างกายไปตามเสียงเพลง เมื่อเด็กโตขึ้นได้รับ ประสบการณ์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ความถนัดทางดนตรีก็จะพัฒนาไปเรื่อย ๆ ซึ่งเบนทลีย์ สรุปความ เห็นว่า ความถนัดทางดนตรีในตัว เด็กสามารถ เพิ่มขึ้นตามลำดับอายุได้ ซึ่งจะ เพิ่มมากหรือน้อย ขึ้นกับโอกาสของการได้ยินเสียงดนตรี

24

Arnold Bently, Musical Ability in Children and Its Measure. (New York: October House, Inc., 1966), p. 20.

วิง²⁵ (Wing , 1941) ได้ทำการศึกษาดังความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีและการฝึกฝนดนตรี และเขาได้สรุปผลการวิจัยไว้ว่า การฝึกฝนดนตรีไม่น่าจะมีผลต่อความถนัดทางดนตรี และความถนัดทางดนตรีน่าจะเป็นสิ่งที่เกิดมาตั้งแต่กำเนิด ทั้งนี้จากการที่เขาได้ทำการประเมินความถนัดทางดนตรีของเด็กนักเรียนเมื่ออายุ 11 ปี แล้วทำการทดสอบซ้ำกับนักเรียนกลุ่มเดียวกันนี้ เมื่ออายุ 16 ปี วิ่งพบว่า ความถนัดทางดนตรีของเด็กค่อนข้างคงที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง แม้เด็กบางคนจะฝึกฝนดนตรีต่อมาโดยตลอด

การที่วิงทำการวิจัยกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีอายุ 11 ปีขึ้นไปแล้วสรุปเช่นนั้น นับว่ามีข้อบกพร่องอยู่บ้าง กล่าวคือ ความถนัดทางดนตรีจะมีความสัมพันธ์กับการฝึกฝนดนตรีของเด็กในวัยต่ำกว่า 11 ปี หรือไม่เพียงใดนั้น การวิจัยของวิงครอบคลุมไปไม่ถึง ซึ่งในกรณีดังกล่าว แอริงตัน และกอร์คอน ได้ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่มีเด็กเล็ก ๆ รวมอยู่ด้วย ทั้งสองสรุปผลการวิจัยสอดคล้องกันว่า การฝึกฝนอบรมดนตรีมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความถนัดทางดนตรีของเด็กมาก จนกระทั่งถึงวัย 9 ขวบ หรือระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังจากระดับนั้นแล้ว ความถนัดทางดนตรีจะค่อนข้างคงที่ แม้ว่าจะรับการฝึกฝนอบรมหรือไม่ ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยของวิง กับ แอริงตัน และกอร์คอน ต่างกัน จึงอาจทำให้ผลการวิจัยต่างกัน

นอกจากนี้ วิง ยังได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับโอกาสรับฟังดนตรีทางบ้าน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยเด็กนักเรียนอายุระหว่าง 14 - 16 ปี จำนวน 333 คน เครื่องมือที่ใช้ประเมินความถนัดทางดนตรีได้แก่แบบทดสอบของวิง (Wing Standardized Test of Musical Intelligence) ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวกับโอกาสรับฟังดนตรีทางบ้านได้จากการให้เด็กกรอกแบบสอบถาม วิงแบ่งเด็กออกเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับคะแนนที่ได้จากการทดสอบความถนัดทางดนตรี คือกลุ่มคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย กลุ่มคะแนนเฉลี่ย และกลุ่มคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย และได้คัดเลือกที่พ่อแม่สามารถเล่นดนตรีได้ออกไป ผลปรากฏว่า ในกลุ่มคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยมีคนเล่นดนตรีในบ้าน (ไม่รวมพ่อแม่) 28 % กลุ่มคะแนน

²⁵ Wing, op. cit., p. 77.

เฉลี่ยมี 22 % และกลุ่มคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย 27 % ซึ่งเป็นจำนวนที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยและไม่เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย จึงจึงสรุปว่าโอกาสรับฟังดนตรีทางบ้านไม่มีอิทธิพลต่อความถนัดทางดนตรีของเด็กมากนัก

การที่ฟังสรุปผลการวิจัยเช่นนี้ขอแย้งได้หลายประเด็น เช่นการที่ฟังคัดกรณเด็กที่แม่เป็นคนเล่นดนตรีในบ้านออกไป ทำให้ผลการวิจัยผิดไปอย่างมาก เพราะปรากฏว่าในกลุ่มตัวอย่างที่ฟังทำการวิจัยมีเด็กที่แม่เล่นดนตรีเป็นจำนวนมาก คือในกลุ่มคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยมีพ่อแม่ที่เล่นดนตรีได้ 33 % กลุ่มคะแนนเฉลี่ย 22 % และกลุ่มต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย 17 % ถ้าเรานำจำนวนนี้ไปรวมกับจำนวนเด็กที่มีคนในบ้านที่ไม่ใช่พ่อแม่เป็นคนเล่นดนตรีในบ้านก็จะได้จำนวนเด็กที่มีคนในบ้านเล่นดนตรี ในแต่ละกลุ่มเป็นจำนวนดังนี้คือ กลุ่มคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย 61 % (26 + 33) กลุ่มคะแนนเฉลี่ย 44 % (22 + 22) และกลุ่มคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย 44 % (27 + 17) ซึ่งเป็นจำนวนที่แตกต่างกันมากพอสมควร นอกจากนี้โอกาสรับฟังดนตรีทางบ้านไม่ควรจะหมายความเฉพาะการฟังจากผู้เล่นดนตรีในบ้านเท่านั้น การมีโอกาสฟังดนตรีจากวิทยุ โทรทัศน์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง หรือการแสดงดนตรีในที่ต่าง ๆ ก็ควรจะนับเนื่องในโอกาสของการรับฟังดนตรีด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า การที่ ฟัง จำกัดว่าโอกาสรับฟังดนตรีทางบ้านหมายถึงการมีคนในบ้าน (ไม่รวมพ่อแม่) เล่นดนตรีเท่านั้น และสรุปว่าโอกาสรับฟังดนตรีทางบ้านมีผลต่อความถนัดทางดนตรีเพียงเล็กน้อย จึงยังเป็นประเด็นที่ควรทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

สรุปการวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้องของ เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับสิ่งแวดล้อมทางดนตรี การวิจัยส่วนใหญ่ (เช่น การวิจัยของ เรนโบว์ ชัทเตอร์ แฮริงตัน และกอร์คอน) พบว่าสิ่งแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความถนัดทางดนตรีได้แก่ การฝึกดนตรี การสนับสนุนทางดนตรีจากครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และโอกาสในการรับฟังดนตรี และสิ่งแวดล้อมเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรีขณะอยู่ในวัยเด็ก แม้จะมีการวิจัยที่ขัดแย้งอยู่บ้าง ซึ่งให้ผลการวิจัยของ ฟิง แต่จากข้อสังเกตที่กล่าวมาแล้วทำให้คำโต้แย้งของ ฟิง มีน้ำหนักน้อยลง อย่างไรก็ตามการวิจัยในเรื่องนี้ยังมีน้อย จึงน่าจะทำการศึกษาให้ถ่องแท้ว่าการฝึกดนตรี การสนับสนุนทางดนตรีจากครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม และโอกาสในการรับฟังดนตรีมีความสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรีมากน้อยเพียงไร โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับเด็กไทย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับความสนใจดนตรี

เรนโบว์²⁶ (Rainbow, 1963) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของความถนัดทางดนตรีกับปัจจัยอื่น ๆ และรายงานผลการวิจัยว่ามีปัจจัยถึง 10 ประการที่มีความสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรี โดยเฉพาะความสนใจดนตรีมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรีถึง .394 ซึ่งสูงเป็นอันดับสองในจำนวนปัจจัยทั้ง 10 ประการนั้นคงได้กล่าวมาแล้ว

กอร์ดอน²⁷ (Gordon, 1968) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับความสนใจดนตรี และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความถนัดทางดนตรีคือแบบทดสอบของเขาเอง (Musical Aptitude Profile) และแบบสอบถามเกี่ยวกับความสนใจทางดนตรี เช่น ชอบชมดนตรีหรือไม่ ปรารถนาที่จะเรียนดนตรีนอกเวลาเรียนมากน้อยเพียงไร มีความต้องการเรียนดนตรีในเวลาปกติหรือไม่ กอร์ดอน สรุปผลการวิจัยว่า ความสนใจดนตรีมีความสัมพันธ์กับความถนัดทางดนตรีสูงกว่าปัจจัยทางด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของเรนโบว์ที่พบว่า ความถนัดทางดนตรีมีความสัมพันธ์กับความสนใจดนตรี

อย่างไรก็ตามมีการวิจัยที่ปรากฏผลขัดแย้งกันซึ่งได้แก่การวิจัยของ ริง²⁸ (Wing, 1939) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยของริงประกอบด้วยเด็กนักเรียนชายชั้นอายุ 14 - 18 ปี จำนวนทั้งสิ้น 333 คน ริง ใช้แบบทดสอบของเขา (Standardized Test of Musical Intelligence) เป็นเครื่องมือประเมินความถนัดทางดนตรี ส่วนระดับความสนใจดนตรีได้จากการให้เด็กแต่ละคนระบุว่าตนเองมีความสนใจดนตรีในระดับใดระดับ

²⁶ Rainbow, loc. cit.

²⁷ Gordon, op.cit., p. 33.

²⁸ Wing, op. cit., pp. 78-82.

หนึ่งใน 4 ระดับ คือ 1. สนใจมาก 2. สนใจ 3. ปานกลาง 4. ไม่สนใจ
 วัง รายงานว่าความถนัดทางดนตรีก็มีความสนใจดนตรีมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เพียง .30
 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจึงสรุปว่า ความถนัดทางดนตรีไม่อาจจะ เกิดจากความสนใจดนตรี

การวิจัยของวียง แตกต่างจากการวิจัยของ เรนโบว์ และกอร์คอน มีข้อสังเกตประการ
 หนึ่งอันน่าจะเป็นเหตุที่ทำให้การวิจัยได้ผลแตกต่างกันก็คือการจัดแบ่ง ระดับความสนใจดนตรีของ
 เด็ก กล่าวคือเรนโบว์ และกอร์คอน ใช้วิธีการออกแบบสอบถามซึ่งมีรายละเอียด เกี่ยวกับความ
 สนใจดนตรี เช่นชอบชมดนตรีหรือไม่ มีส่วนในกิจกรรมดนตรีหรือไม่เพียงไร สนใจหรือเคย
 เรียนดนตรีนอกเหนือจากบทเรียนในชั้นหรือไม่ ฯลฯ แล้วเอาข้อมูลจากแบบสอบถามนี้มาจัดแบ่ง
 เด็กออกเป็นกลุ่มตามระดับความสนใจดนตรี ส่วนการแบ่งกลุ่มของวียง ได้จากการให้เด็กแต่ละ
 คนตัดสินเองว่า ตนมีความสนใจอยู่ในระดับ "สนใจมาก" "สนใจ" "ปานกลาง" หรือ
 "ไม่สนใจ" จะเห็นได้ว่าแม้เราจะนำวิธีการทั้งสองวิธีมาจัดแบ่งระดับความสนใจดนตรีของเด็ก
 ในกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน จำนวนของเด็กในแต่ละกลุ่มที่แบ่งก็จะต้องแตกต่างกันอย่างแน่นอน
 ดังนั้นน่าจะ เป็นเพราะวิธีการที่แตกต่างกันจึงเป็นเหตุให้ผลการวิจัยของวียง ขัดแย้งกับผลการ-
 วิจัยของเรนโบว์ และกอร์คอน

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับสิ่งแวดล้อม
 ทางดนตรี และความถนัดทางดนตรีกับความสนใจดนตรี ปรากฏผลว่า การวิจัยส่วนใหญ่สอดคล้อง
 กัน คือความถนัดทางดนตรี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสิ่งแวดล้อมทางดนตรี และความ
 สนใจดนตรี ซึ่งจากการที่ความถนัดทางดนตรีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสิ่งแวดล้อมทางดนตรี
 และความสนใจดนตรีนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่าสิ่งแวดล้อมทางดนตรี และความสนใจดนตรีน่าจะ
 สามารถนำมาใช้เป็นตัวทำนายความถนัดทางดนตรีได้ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา
 ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับสิ่งแวดล้อมทางดนตรี และความสนใจดนตรี และ
 ศึกษาประสิทธิภาพในการทำนายความถนัดทางดนตรีโดยใช้สิ่งแวดล้อมทางดนตรี และความสนใจ
 ดนตรี เป็นตัวทำนาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับสิ่งแวดลอมทางดนตรี และความสนใจดนตรี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพในการทำนายความถนัดทางดนตรีโดยใช้สิ่งแวดลอมทางดนตรี และความสนใจดนตรี เป็นตัวทำนาย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. สิ่งแวดลอมทางดนตรี และความสนใจดนตรี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความถนัดทางดนตรี
2. สิ่งแวดลอมทางดนตรี และความสนใจดนตรีสามารถทำนายความถนัดทางดนตรีได้

006420

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางดนตรีกับสิ่งแวดลอมทางดนตรี และความสนใจดนตรี และศึกษาประสิทธิภาพในการทำนายความถนัดทางดนตรีโดยใช้สิ่งแวดลอมทางดนตรีและความสนใจดนตรีเป็นตัวทำนาย โดยมีขอบเขตดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย และหญิงในระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2516 จำนวน 152 คน
2. คะแนนที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือคะแนนที่ได้จากแบบทดสอบความถนัดทางดนตรีของซีฮอร์ คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามสิ่งแวดลอมทางดนตรี และคะแนนที่ได้จากแบบสำรวจความสนใจดนตรี

ความจำกัดของการวิจัย

การวิจัยนี้ไม่คำนึงถึงตัวแปรบางอย่าง เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน เชาวปัญญา เพราะตัวแปรเหล่านี้อาจมีอิทธิพลต่อระดับความถนัดทางดนตรีของเด็กได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความถนัดทางดนตรี หมายถึง ความสามารถพิเศษในตัวบุคคล อันจะช่วยให้บุคคลสามารถเรียนรู้ และ เข้าใจดนตรีได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลทางดนตรีในที่สุด ซึ่งความถนัดทางดนตรีในที่นี้หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการจำแนกระดับเสียง จำแนกความดังเสียง จำแนกจังหวะ จำแนกความยาวเสียง จำแนกคุณภาพเสียง และความสามารถในการจำเสียง

2. สิ่งแวดล้อมทางดนตรี หมายถึง สิ่งเร้าภายนอกทางดนตรี ซึ่งเราให้อินทรีย์เกิดการตอบสนองทางดนตรี อันอาจมีอิทธิพลต่อความถนัดทางดนตรี ซึ่งในที่นี้หมายถึง โอกาสในการได้ยินได้ฟังเพลง โอกาสในการฝึกฝนเครื่องดนตรี และโอกาสในการได้รับการสนับสนุนทางดนตรีจากครอบครัว

3. ความสนใจดนตรี หมายถึง แนวโน้มที่ค่อนข้างคงที่ในการกระทำกิจกรรมทางดนตรีของบุคคล ในที่นี้หมายถึงการที่บุคคลเลือกทำกิจกรรมทางดนตรีมากกว่ากิจกรรมอย่างอื่น ๆ ที่มิให้เลือก